

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgang sport- en beweegbeleid 2023 en vooruitblik 2024	TELEFOONNUMMER	+31618578035
DATUM	23-01-2024	E-MAILADRES	judith.jansen@provincie- utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-432403905-11505	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Judith Jansen	TEAM	CER
BIJLAGEN	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom

Geachte dames en heren,

Essentie/ samenvatting:

Middels deze Statenbrief geven wij Uw Staten een overzicht van de voortgang van het sport- en beweegbeleid in 2023 en een vooruitblik voor 2024. We stimuleerden het afgelopen jaar meer sport en bewegen in de openbare ruimte, ondersteunden bij het verduurzamen van sport(verenigingen) en bevorderden een meer inclusieve sport voor diverse doelgroepen. Ook 2024 staat in het teken van het uitvoeren van het sport- en beweegbeleid samen met onze partners van het Provinciaal Sportakkoord Utrecht opdat zoveel mogelijk Utrechtse inwoners (meer) kunnen sporten en bewegen. Begin 2025 zal de evaluatie van het sport- en beweegbeleid plaats gaan vinden.

Inleiding:

Het [Beleidskader Sport en bewegen](#) loopt van 2021 t/m 2025. Met het [Provinciaal Sportakkoord Utrecht \(PSU\)](#), dat in 2022 is ondertekend door 56 partners, werken we samen aan onze provinciale sportdoelen. Het PSU is een middel voor de provincie om haar beleidsdoelen te behalen. Het PSU is tot stand gekomen door de bijdrage van alle partners. Naast de drie provinciale thema's (Sport en Bewegen in de openbare ruimte; Duurzame sport; Inclusieve sport) is op aandragen van partners het thema Gezondheid en Preventie toegevoegd. Dit vierde thema wordt organisatorisch ondersteund door de provincie. Dit wordt opgepakt door ROC Midden Nederland, GGD regio Utrecht (GGDrU), Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), Team Sportservice provincie Utrecht en Team Gezonde Leefomgeving van de provincie Utrecht. Vanuit het PSU hebben we dit jaar vier nieuwsbrieven verstuurd. De nieuwsbrieven zijn met uw Staten gedeeld via het Statenjournaal.

Eerder bent u in december 2022 geïnformeerd over de voortgang van het PSU middels [een memo](#). Begin volgend jaar starten we met de evaluatie van het sport- en beweegbeleid 2021-2025. Hierin zullen we onder meer dieper ingaan op de rol die de provincie heeft gespeeld en de samenwerking met de PSU-partners. Hierin geven we ook aan in hoeverre de beleidsindicatoren zijn gerealiseerd en welke aandachtspunten en lessen getrokken kunnen worden.

In deze Statenbrief informeren we u over de voortgang van het beleidskader en het PSU in 2023 en blikken we inhoudelijk kort vooruit wat u in 2024 kunt verwachten om sport en bewegen verder te stimuleren in onze provincie.

Pijler Sport en Bewegen in de Openbare Ruimte

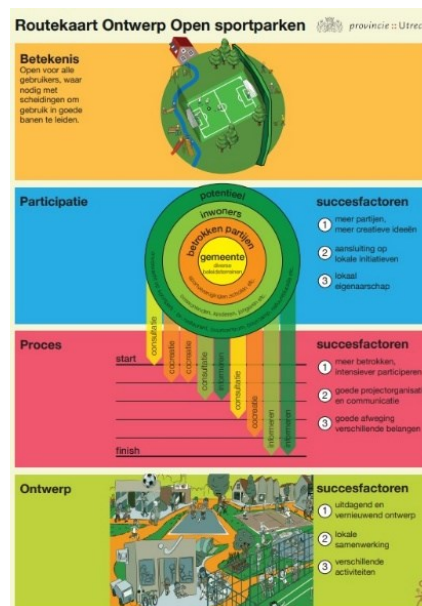
Fieldlabs

Vanuit het beleidskader Sport & Bewegen en het Innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving zijn er drie fieldlabs opgezet. In de fieldlabs zoeken we op vernieuwende wijze naar maatregelen die leiden tot meer sport en bewegen. Bij de fieldlabs neemt de provincie Utrecht de kosten voor de planvormingsfase op zich; de betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering inclusief de bijbehorende kosten. De uitkomsten van deze fieldlabs zijn in kennissessies met het netwerk van het PSU gedeeld.

Fieldlab Open Sportpark

Een Open Sportpark kan ervoor zorgen dat nog meer mensen gaan sporten en bewegen. Daarom startte de provincie Utrecht samen met de gemeente Wijk bij Duurstede het fieldlab Open Sportpark bij Sportpark De Kamp in Cothen. Een inspirerend voorbeeld van hoe je met brede betrokkenheid van kinderen, bewoners, omringende partijen en de gemeente op innovatieve wijze kan werken aan een gezondere leefomgeving.

Het sportpark is op het oog vrij gesloten met zichtbaar veel hekken. Die wekken het gevoel van een gesloten sportpark. Met uitdagende functies, onderlinge samenwerking en afstemming en waar mogelijk meer natuurlijke aankleding, zijn mogelijkheden verkend om het park een ander karakter te geven met een grotere sportief maatschappelijke waarde. Dit leverde een [eindrapport](#) met ontwerp op waar de gemeente Wijk bij Duurstede verder mee aan de slag gaat. De bijbehorende [handleiding Ontwerp Open Sportparken](#) dient als hulpmiddel voor andere gemeenten om hen ook stap voor stap te helpen bij het ontwikkelen van een open sportpark.

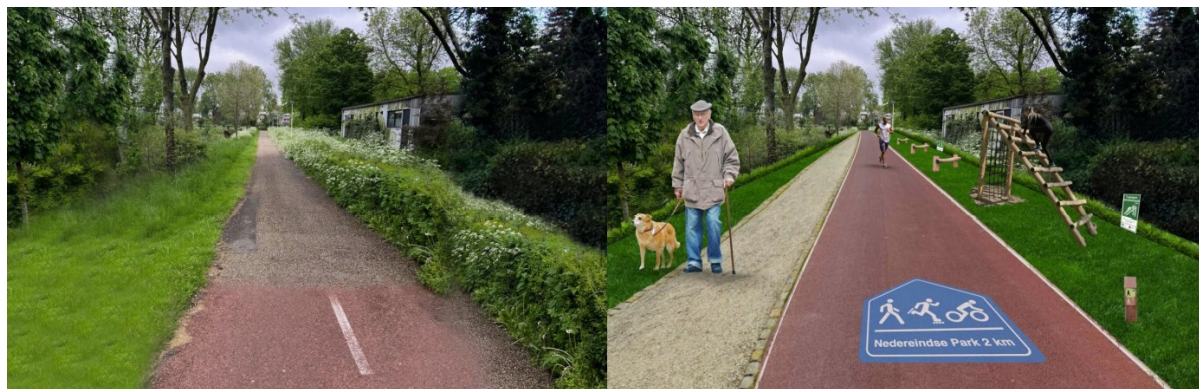

Afbeelding 1: De routekaart voor gemeenten om te komen tot een ontwerp van een open sportpark.

Fieldlab Sportieve/ recreatieve routes

Hoe kunnen bestaande routes beter geschikt worden gemaakt voor sportief en recreatief gebruik? Stichting SportUtrecht heeft, in opdracht van de provincie, onderzoek gedaan naar zeven kansrijke routes richting het Nedereindse Park vanuit de omliggende gemeenten IJsselstein, Nieuwegein en Utrecht. Deze bevindingen zijn opgenomen in [het eindrapport](#) fieldlab sportieve/recreatieve routes.

Om de routes veiliger, sportiever en aantrekkelijker te maken, kunnen onder meer de ondergrond van de weg verbeterd worden, verlichting en kantmarkeringen worden toegevoegd en groene beschutting geplaatst worden. Ook dient er eenduidige wegbewijzing en routeaanduiding geplaatst te worden. Dergelijke aanpassingen en de processtappen die hierbij horen, kunnen ook worden doorvertaald naar vergelijkbare aan te pakken routes in de provincie. Hiervoor heeft SportUtrecht een [handleiding](#) met [hand-out](#) opgesteld.

Afbeelding 2: Een fotografische weergave van de huidige situatie (links) en de mogelijke sportieve route na transformatie van een van de zeven sportieve routes. Deze route loopt van de Poortdijk in IJsselstein naar het Satellietpad nabij het Nedereindse Park.

Fieldlab Uitnodigende buitenruimte

Met dit fieldlab doen we kennis op over het beweegvriendelijk inrichten van een woonwijk. Voor dit fieldlab werken we samen met de gemeente Vijfheerenlanden. De Wijk Vianen–De Hagen is een multiculturele wijk met diverse sociaal-maatschappelijke uitdagingen. Eén van deze uitdagingen is het verminderen van het aantal inwoners met een sport- en bewegachterstand. De gemeente Vijfheerenlanden streeft ernaar om de openbare ruimte meer in te gaan zetten, als één van de interventies, om deze uitdaging te realiseren. Er is weinig groen in de openbare ruimte en het biedt weinig stimulans om optimaal te sporten en bewegen. Daarnaast liggen de (grotere) sportaccommodaties en sportverenigingen niet in de nabijheid van de wijk Vianen–De Hagen. Dit fieldlab loopt nog. De resultaten verwachten we in het eerste kwartaal van 2024 en zullen middels een kennissessie met de leden van het PSU worden gedeeld.

Subsidieregeling 'Versterking Sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte'

Sport en bewegen in de openbare ruimte is de afgelopen jaren flink toegenomen. Het is belangrijk dat iedereen mee kan sporten. Met de nieuwe [subsidieregeling](#), die in 2023 is vastgesteld, stimuleren we meer sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte, sportlocaties en/ of recreatiegebieden. Vanaf 1 februari t/m 14 april kunnen aanvragen van maximaal € 5.000, - hiervoor worden ingediend bij Team Sportservice provincie Utrecht. Deze organisatie zal de subsidieregeling onder mandaat van Gedeputeerde Staten uitvoeren.

Pijler Duurzame Sport

Ondersteuning van sportverenigingen bij het verduurzamen: De Utrechtse Plus

Het 'Utrechtse Plus' verduurzamingsproject is een aanvulling op landelijke en lokale regelingen en initiatieven en zet zich in voor energiebesparing, opwekking van duurzame energie en klimaatadaptatie bij sportverenigingen. Doelstelling is om voor 31 december 2024 kennismakingsgesprekken te hebben gevoerd met 100 sportverenigingen, energiescans te hebben uitgevoerd bij 60 sportverenigingen en dat bij minstens 40 sportverenigingen begonnen is met het uitvoeren van maatregelen. De stand van zaken is dat per 1 december 2023 contact gelegd is met 49 sportverenigingen, bij 25 sportverenigingen zijn energiescans uitgevoerd en bij 5 sportverenigingen zijn de eerste maatregelen getroffen. Tot en met eind november 2023 zijn er 18 gemeenten in provincie Utrecht in gesprek met de Utrechtse Plus.

Afbeelding 3: Op deze kaart zijn de gemeenten in blauw aangegeven waar Utrechtse Plus een samenwerking is gestart (status 30 november 2023).

Sportverenigingen en stichtingen wordt een gratis adviestraject (energiescan en begeleiding) aangeboden door de provincie Utrecht bij het verduurzamen van accommodaties en hun terrein en bij het duurzaam, betaalbaar, veilig en gezond houden van de sport. Er worden energiescans aangeboden in samenwerking met de landelijke aanpak 'Sport NL Groen', waarbij landelijke subsidie 'Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties' (BOSA) wordt ingezet voor de financiering. Gemeenten en sportverenigingen worden zo geholpen te verduurzamen en klimaatbestendig te worden. Het PSU speelt hierbij een stimulerende en faciliterende rol, en deelt kennis en ervaring, gericht op de Utrechtse situatie. De Utrechtse Plus wordt uitgevoerd door Team Sportservice provincie Utrecht. Hierbij werken we nauw samen met het provinciale programma Energietransitie.

Fietsvriendelijke sportparken

Niet alleen het sporten op een sportvereniging, maar ook het fietsen naar het sportpark toe zorgt voor meer beweging. Samen met de gemeente Zeist en programma Fiets hebben we in 2022 meer aandacht voor het fietsen naar het sportpark toe gevraagd. In de pilot richtten we ons op fietsstimulering, -veiligheid en -voorzieningen. Het gestelde doel om 10.000 fietsritten van of naar het sportpark te realiseren, is niet aantoonbaar gehaald. Hiervoor hebben te weinig mensen deelgenomen aan de pilot. Wel was er ruime aandacht voor de fiets in de lokale media en zijn er diverse fietsacties uitgevoerd. Gezien de uitkomsten is er geen tweede pilot gestart. De ervaringen zijn gebundeld in een [rapport](#). Dit is gedeeld met het PSU-netwerk en tijdens een landelijke bijeenkomst met diverse gemeenten, maatschappelijke organisaties en de voetbalbond KNVB.

Pijler Inclusieve Sport

Magazines: aangepast sporten, LHBTIQ+ en Lage Sociaaleconomische Positie

In samenwerking met relevante partners uit het PSU focussen we ons op drie specifieke doelgroepen: mensen met een beperking, LHBTIQ+ en mensen met een lage sociaaleconomische positie (SEP). Per doelgroep is er een werkgroep opgezet die werkt aan de totstandkoming van e-magazines. In samenwerking met Fonds gehandicaptensport, Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen (SRO) Amersfoort en Bibian Mentel Foundation is het eerste [magazine](#) gereed. Dit magazine geeft inzicht, praktische richtlijnen voor en inspirerende voorbeelden over aangepast sporten. Het biedt cijfers en informatie om beleid op aangepast sporten te onderbouwen, uit te voeren en te evalueren. Beleidsmedewerkers bij gemeenten en buurtsportcoaches worden hiermee ondersteund in hun inzet om de genoemde doelgroepen te stimuleren tot sport en bewegen. Voor het magazine LHBTIQ+ wordt ook met het COC Midden Nederland en de John Blankenstein Foundation samengewerkt. De volgende organisaties werken aan het magazine voor mensen met een lage SEP mee: gemeenten De Bilt en Ronde Venen en SRO Amersfoort. Team Sportservice provincie Utrecht en het provinciale team Sociale Agenda werken mee aan alle drie de magazines. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2024 de andere twee magazines worden opgeleverd. In 2024 zullen we de magazines zoveel mogelijk onder de aandacht gaan brengen bij de doelgroep.

Witte vlekkenplan

In september 2023 is het Mulier instituut gestart met het onderzoek naar de witte vlekken op het gebied van aangepast sporten. Het onderzoek heeft als doel om inzicht te krijgen in de verschillende kansen en knelpunten, zoals de vervoersproblematiek, hulpmiddelen, kennis en de verdeling van vraag en aanbod. Vervolgens wordt onderzocht hoe we kunnen komen tot een betere spreiding en mogelijkheden om meer mensen met een beperking aan het sporten en bewegen te krijgen. Het onderzoek is opgezet in twee fasen. De eerste fase heeft als doel om in kaart te brengen welke doelgroep en problematiek per regio urgent zijn om aan te pakken. Deze fase wordt begin januari 2024 afgerond. De tweede fase gaat vervolgens specifiek in op de doelgroep en problematiek. Uiteindelijk worden concrete handvatten gegeven aan gemeenten om voor de specifieke doelgroep en problematiek gerichte maatregelen te treffen zodat de drempel tot sporten wordt verlaagd. De resultaten van fase twee worden in april 2024 verwacht.

Aanpak LHBTIQ+-acceptatie binnen sportverenigingen en hun gemeente

De John Blankenstein Foundation (JBF) heeft in 2023 in negen gemeenten het gesprek gevoerd voor meer LHBTIQ+ acceptatie en mogelijke instrumenten die ingezet kunnen worden om hieraan bij te dragen. Zo is in de gemeenten Wijk bij Duurstede en Stichtse Vecht een bijeenkomst voor sportverenigingen georganiseerd met procesbegeleiding en ervaringsdeskundigen van het JBF. Met een gerichte aanpak van LHBTIQ+ acceptatie in de sport werken we aan de versterking van de positieve sportcultuur en vermindering van uitsluiting. In 2024 wordt hier een vervolg aan gegeven bij meer Utrechtse gemeenten die met dit thema aan de slag willen.

Mensen uit armoede- of achterstandssituaties

Het afgelopen jaar hebben we verkend wat de mogelijkheden zijn om kinderen in armoede- en achterstandssituaties meer te laten sporten. Zo zijn er gesprekken met veertien gemeenten en andere betrokken partijen (zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Mulier Instituut) gevoerd. Het resultaat van die verkenning was onder andere dat gemeenten en fondsen (zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur) hebben aangegeven dat de provincie geen nieuwe provinciale structuren op moet zetten om deze groep te helpen: de verwachting is dat een

extra fonds verwarrend zal zijn voor de doelgroep. Wel hebben onze partners aangegeven dat zij een rol zien voor de provincie in het delen van kennis tussen organisaties in ons netwerk. Daarom hebben we op 9 januari 2024 een kennissessie georganiseerd over hoe we deze doelgroep het beste kunnen helpen. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen, het Universitair Medisch Centrum (UMC) Utrecht en de gemeente Utrecht deelden daar hun kennis. De komende tijd houden we, ook aan de hand van de uitkomsten van deze kennissessie, onze ogen open om aan te sluiten bij nieuwe initiatieven, passend bij onze rol. Daarnaast trekken we samen met Cultuur, Recreatie, Openbaar Vervoer en de Sociale Agenda op in het gevolg geven aan de [motie 'Provinciale U-Pas'](#).

Vuist tegen discriminatie

In opdracht van de provincie Utrecht heeft het Nederlands Instituut voor Vechtsport & Maatschappij (NIVM) een project tegen discriminatie bij 28 sportclubs in diverse Utrechtse gemeenten uitgevoerd. Kern van het project is de interventie 'Vuist' geweest, waarmee het NIVM bij de deelnemende sportclubs de basis heeft gelegd voor duurzame nieuwe ontmoetingen, het werken aan een open cultuur waar iedereen welkom is en waar sociale inclusie op de sportvloer een prominente plek heeft. Het project is uitgevoerd bij 13 vechtsportclubs, 5 judoclubs en 11 overige sportclubs (zoals voetbal-, atletiek- en hockeyverenigingen). De activiteiten bij en met de clubs vonden plaats vanuit de waarden 'deze club maakt een vuist tegen discriminatie'. Trainers op deze clubs zijn geschoold, er is actief op communicatie ingezet en clubs zijn ondersteund bij het stimuleren van nieuwe ontmoetingen. Een van de resultaten is dat er bij de clubs initiatieven zijn opgezet waarbij veel jeugd uit de club en nieuwe geïnteresseerden in aanraking zijn gekomen met het thema discriminatie. Hiermee zijn volgens het NIVM 4500 mensen bereikt. Een aantal sportverenigingen gaat volgend jaar een verdiepingsslag maken met het NIVM en er wordt met nieuwe sportverenigingen samengewerkt. Deze uitkomsten zullen ook geborgd worden bij het nieuwe programma 'Onze club is van iedereen' (OCIVO) van sportkoepelorganisatie NOC*NSF.

Afbeelding 4: Ondertekend manifest Vuist tegen Discriminatie.

Doortrappen

Het landelijk programma Doortrappen, ontwikkeld door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), heeft als doel senioren zo lang mogelijk veilig, comfortabel en plezierig te laten fietsen. Vanuit de provincie Utrecht wordt [Doortrappen](#) gecoördineerd en gefinancierd door team Verkeersveiligheid en Fietsstimulering. Vanuit Sport en bewegen hebben we Doortrappen onder de aandacht gebracht bij gemeenten die nog niet zijn aangehaakt. Dat heeft ertoe geleid dat in 2023 de gemeenten Stichtse Vecht, Bunschoten en Rhenen ook 'doortrap-gemeente' zijn geworden. In 2023 hebben 1248 senioren meegedaan aan één van de provinciale Doortrappenactiviteiten. Begin 2024 wordt verwacht dat de gemeente De Bilt van start gaat. De gemeente Utrechtse Heuvelrug zal naar verwachting later in 2024 starten. Daarnaast zijn we met drie gemeenten (Baarn, Leusden en IJsselstein) in gesprek over de mogelijkheden.

Vervolg: vooruitblik 2024 en 2025

Dit jaar zetten we de uitvoering van de beleidspijlers voort. Dit doen we in samenwerking met de partners van het Provinciaal Sportakkoord Utrecht. Zo zal binnen de pijler Sport en Bewegen in de openbare ruimte de nadruk liggen op de afronding van het laatste fieldlab in combinatie met twee tot drie te organiseren kennissessies. Ook zal de subsidieregeling voor de versterking van het sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte uitgevoerd gaan worden. Voor de pijler Duurzame sport zullen nog meer sportverenigingen ondersteund worden bij de verduurzaming van hun accommodatie. Binnen de pijler Inclusieve sport zetten we in op de afronding van de e-magazines voor LHBTIQA+ en Lage Sociaaleconomische Positie en gaan we verder inzetten op racisme en discriminatie op de sportclubs. Daarnaast zal een bestuurlijk overleg met gemeenten en een netwerkevent voor alle partners worden gehouden.

Ook dit jaar staat in het teken van het uitvoeren van het sport- en beweegbeleid samen met onze partners van het Provinciaal Sportakkoord Utrecht om zoveel mogelijk Utrechtse inwoners te stimuleren meer te sporten en bewegen. Uw Staten worden in 2025 geïnformeerd over de uitkomsten van de beleidsevaluatie.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen